Groen, vol van water

Inspiratiegids waterbeheer in groenzones

vereniging voor openbaar groen

PCS

REGIONAAL LANDSCHAP SCHELDE - DURME

velt GAMEN ECO ACTIEF

Inhoud

Voorwoord ..... Pag. 1
Gebruik deze inspiratiegids ..... Pag. 2
Gezond groen zorgt voor waterinfiltratie en een aangenamer klimaat ..... Pag. 3
Algemene principes van efficiënt waterbeheer ..... Pag. 4

Praktijkvoorbeelden kleine schaal

- **Bonheiden** | Stationsplein ..... Pag. 6
- **Dendermonde** | Dorpsplein Baasrode ..... Pag. 7
- **Hasselt** | Daktuin stadhuis ..... Pag. 8
- **Menen** | Woonzorgcentrum Ceres ..... Pag. 9
- **Oostkamp** | Kroonhove ..... Pag. 10
- **Scherpenheuvel-Zichem** | Groenvak naast fietspad ..... Pag. 11

Praktijkvoorbeelden middelgrote schaal

- **Antwerpen** | Pilootproject tuinstraten ..... Pag. 12
- **Gent** | Cluster Hertstraat ..... Pag. 13
- **Brugge** | De Bilk ..... Pag. 14
- **Eeklo** | Wilgenpark ..... Pag. 15
- **Landen** | De Beemden ..... Pag. 16
- **Roeselare** | Schiervelde ..... Pag. 17
- **Oudenaarde** | Recreatiedomein Donk ..... Pag. 18

Praktijkvoorbeelden grote schaal

- **Aalst** | Park Ten Rozen ..... Pag. 20
- **Aalter** | Hof Van Praet en Warandepark ..... Pag. 22
- **Beersel** | Kapittelbeek ..... Pag. 24
- **Beringen** | Beringse mijnsite ..... Pag. 26
- **Ekeren** | Rozenmaaipark ..... Pag. 28
- **Hooglede** | Overstromingsgebied ‘t Cringhene -Gits ..... Pag. 30
- **Kortrijk** | Kortrijk Weide ..... Pag. 32
- **Overijse** | Zuidflank ..... Pag. 34
- **Sint-Niklaas** | Clementwijk ..... Pag. 36
- **Stekene** | Muziekwijk ..... Pag. 38
- **Tongeren** | Stroomherstel Jeker ..... Pag. 40
- **Torhout** | Torwoud ..... Pag. 42

Belang van een hemelwaterplan ..... Pag. 44
PDPO-project ‘Naar een efficiënt waterbeheer in groenzones’ ..... Pag. 44

Bonheiden

Stationsplein

De heraanleg van het plein kadert in de dorpskernvernieuwing van Rijmenam. Dankzij de herinrichting is het terug een leefbaar dorp geworden. Het groenontwerp moest de oorspronkelijke waarden van het beschermd dorpsgezicht versterken. Hierbij werd ook rekening gehouden met een lage grondwaterstand en de ligging van het Stationsplein in infiltratiegevoelig gebied. Verhardingen wateren om die reden maximaal af naar de groenzones en op het plein werden 2 wadi's aangelegd. Veel aandacht ging naar de voorbereiding voor de aanplant. De ondergrond werd losgemaakt, de zone werd gevuld met goede leemachtige teelaarde met voldoende organische stoffen. Er werd geen mest toegevoegd. De grond werd afgedekt met een beschermende toplaag van lava.

Door op een zorgvuldige manier de beplanting te kiezen, wordt iedere plek anders beleefd. Inspiratie werd gehaald uit de prairietuin en de principes van Piet Oudolf. Het is een plantengemeenschap van bonte weelde met verschillende soorten wuivende grassen en vaste planten. Er werd gekozen voor droogteresistente structuurplanten die rijk en lang bloeien met veel variatie in bladvorm, textuur en bloeiwijze. Door het jaar heen zorgen de variërende bloeitijden voor een andere indruk. Elk seizoen heeft zijn eigen beleving en uitstraling, van bolgewassen in de vroege lente tot zaaddozen in het najaar en de winter.

Projectfiche

Type terrein: plein
Oppervlakte: 450 m²
Toegepaste maatregelen: wadi's, bioswales
Ontwikkelingsfase: uitgevoerd (2019-2020)
Ontwerp: Ingenieursbureau France
Onderhoud: Krinkels, Londerzeel
Adres: Stationsplein Rijmenam
Contact: gemeente Bonheiden heraanleg Stationsplein Rijmenam

Foto | 1 | Aanleg Treebox.

Dendermonde

Dorpsplein Baasrode

Het dorpsplein voldeed niet meer aan de huidige noden en was toe aan vernieuwing. Het doel was om een aangename verblijfsruimte te realiseren. Er werden bewonersvergaderingen gehouden om opmerkingen en bevindingen te formuleren zodat het nieuwe plein opnieuw zou voldoen aan de huidige behoeften.

Het plein kreeg een rechtlijnige structuur met een unieke bomenrij, bestaande uit 10 meerstammige Moeraseiken. Om een optimale groeikwaliteit en een mooi eindbeeld te garanderen zijn de bomen aaneplant in een speciaal ontwikkelde constructie die over de volledige lengte van het plein doorloopt. Deze zogenaamde Treebox bestaat uit een draagstructuur met betonnen kruisen, afgedekt met een betonplaat. Hierdoor kunnen de wortels van de bomen optimaal groeien, terwijl de betonnen draagstructuur de zware lasten van het verkeer en andere bovengrondse invloeden opvangt. Ook wordt een speciaal bodemmengsel en waterbevloeiing voorzien zodat aan alle standplaatseisen kan worden voldaan.

Deze constructie vormt een oplossing voor de vele problemen met stadsbomen. Door het creëren van een tweede maaiveld ondergronds zal de verharding niet meer worden opgedrukt. Zo ondervinden de bomen geen druklasten meer op hun wortels waardoor ze volwaardig kunnen uitgroeien en bijdragen tot een aangenaam plein.

Projectfiche

Type terrein: plein
Oppervlakte: 6500 m²
Toegepaste maatregelen: ondergrondse infiltratie en groeiruimte
Ontwikkelingsfase: uitgevoerd (2013)
Ontwerp: studiebureau Lobelle, Jabbeke
Aanleg: Cochuyt-De Smet Maldegem
Onderhoud: stad Dendermonde
Adres: Dorpsplein Baasrode
Contact: stad Dendermonde – Heraanleg dorpsplein Baasrode - Treebox

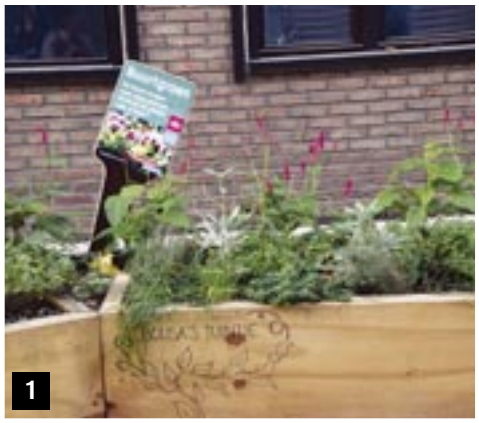

Foto's | 1 | Onderhoud van groenvak door buurtbewoners.
| 2 | Experimentele fase van tuinstraat, de tijdelijke tuinstraat.
| 3 | Principe van een blijvende tuinstraat.
| 4 | Afkoppeling regenpijp voor opvang regenwater. Hierdoor is hergebruik van regenwater mogelijk om plantvakken water te geven.

Antwerpen

Pilootproject tuinstraten

Co-creatie en burgerparticipatie zijn cruciaal om tot een gedragen, blijvende tuinstraat te komen. Een tuinstraat staat voor een leefbare, groene straat waarbij water een cruciale rol speelt. Elke straat kan een tuinstraat worden door grijs in te wisselen voor groen en blauw, door verhardingen te vervangen door groenvakken, gevoed door hemelwater. Tuinstraten zijn de straten van de toekomst, klimaatrobuust, water- en hittebestendig.

Het concept tuinstraat is nieuw in Antwerpen (en bij uitbreiding in België). Om die reden werd er gekozen om enkele pilootprojecten op te starten. De bedoeling is om van deze pilootprojecten te leren en nieuwe tuinstraten naar de toekomst toe eenvoudiger te kunnen implementeren.
Verspreid over verschillende districten in het Antwerpse, werden verschillende buurten en straten geselecteerd. De verschillende projecten verlopen volgens eenzelfde stramien. De eerste fase bestaat uit de opmaak van een conceptplan door de buurt. Daarop volgt de experimenteerfase waarbij enkele ideeën van het conceptplan worden uitgeprobeerd. Op die manier kan men ondervinden of het plan ook in de praktijk werkt. In een derde fase wordt de keuze voor planten en onderhoud gemaakt. De bewoners bepalen het eindbeeld van de beplanting en wie het onderhoud zal doen, de buurt of de stad. Tot slot komt men tot een definitief ontwerp dat gedragen is door de buurt. Pas dan wordt het plan uitgevoerd.

Het doorlopen van dit proces, waarbij burgers de pen vasthouden en proefondervindelijk kunnen ervaren wat een tuinstraat inhoudt, is noodzakelijk om van een tijdelijke tuinstraat een blijvende tuinstraat te maken.

De stad Antwerpen startte in 2018 met de eerste fase en zal in 2021 de eerste blijvende tuinstraten realiseren. Gelijkaardige projecten worden opgezet onder begeleiding van Aquafin. Wanneer komt er een tuinstraat, een straat van de toekomst, in jouw gemeente?

Projectfiche

Type terrein: straat
Toegepaste maatregelen: geveltuin en groene gevels, waterdoorlatende verhardingen, ontharding, open goten, watertuin, bioswales, boom, hergebruik regenwater, gescheiden riolering
Ontwikkelingsfase: planfase (realisatie voorzien in 2021)
Ontwerp: co-creatie onder begeleiding van Aquafin
Onderhoud: de buurt en/of stad Antwerpen
Adres: verschillende straten in stad Antwerpen
Contact: stad Antwerpen – Tuinstraten

Foto's | **1** | Alpacastraat.
| **2** | Hertstraat - autovrij gebied cités.
| **3** | Hertstraat met ivago.

Gent

Cluster Hertstraat

Ook de stad Gent gaat op zoek naar mogelijkheden om in het dichtbebouwde centrum toch ruimte te maken voor groen en water met als doel de leefbaarheid in de stad te verhogen.

In de cluster Hertstraat, 6 straten nabij het centrum van Gent, wordt ingezet op een verregaande ontharding waarbij ongeveer 1/3 van de verharding wordt verminderd en omgevormd naar groenzones. Deze groenzones bestaan uit geveltuinen, plantvakken die fungeren als infiltratiezones, wadi's met bomen en het vertrekpunt van slingergroen. Op plaatsen waar er toch verharding nodig is, werd maximaal gekozen voor waterpasserende verharding onder de vorm van kasseien met open voeg of grasbetontegels.

Samen met de ontharding en vergroening worden de straten ingericht als woonerf. De snelheid is er beperkt tot 20km/uur en voetgangers mogen de volledige breedte van de weg gebruiken. Ook spelen mag over de volledige breedte van de weg. De auto moet dus voorrang geven aan voetgangers, over het gehele woonerf waardoor ook hiermee de leefbaarheid en de straat als ontmoetingsplek aanzienlijk wordt verbeterd.

Buurtbewoners en betrokkenen gingen voor het eerst rond de tafel zitten in 2016 om opmerkingen, knelpunten en aandachtspunten door te geven. Dit was tevens de start van het participatietraject. De realisatie is gepland in de loop van 2021.

Projectfiche

Type terrein: straat
Oppervlakte: 6500 m²
Toegepaste maatregelen: waterpasserende verharding, bioswales, geveltuin en groene gevels
Ontwikkelingsfase: planfase (uitvoering gepland in 2021)
Ontwerp: studiebureau Evolta, stad Gent
Adres: Hertstraat, Buffelstraat, Alpacastraat, Keviestraat, Takkebosstraat, Langhalsstraat
Contact: stad Gent – cluster Hertstraat

Aalst

Park Ten Rozen

Van akker tot waardevol buurtpark – Met ruimte voor waterefficiëntie en -beleving

De ontwikkeling en aanleg van het Park Ten Rozen verliep in verschillende fasen. In 2012 kocht de stad 2 percelen aan, een grasland en een akker met de bestemming van parkgebied. Aanvankelijk wou de stad deze locatie volledig bebossen. Er is bewust gekozen om dit niet te doen en slechts 70% te bebossen. In de overige 30% werd ruimte gecreëerd waar water kan infilteren en de rijke natuur zich kan ontwikkelen.

Ideeën en wensen werden tijdens een eerste inspraakmoment opgenomen in het voorontwerpplan van het toekomstige buurtpark en verder bijgeschaafd. In het najaar werd het centrale deel bebost met een aanplantactie van een geboortebos. Dit is een project waar het klimaatverhaal, de biodiversiteit en de beleving hand in hand gaan.

In 2015 startten de grondwerken. Er kwam een waterpartij, een buffervijver, van ca. 1ha en een speelgracht. Om een gesloten grondbalans te verkrijgen werden speelheuvels gevormd met de uitgegraven grond. Het regenwater van de nabijgelegen parking en woonwijk wordt afgeleid naar dit perceel via een kronkelende gracht, zodat het niet in de riolering terecht komt. Door deze gracht te laten kronkelen krijgt het regenwater de kans om te filteren en komt uiteindelijk maar een beperkt deel in de poelen terecht. De Biezenbeek werd aanvankelijk aangelegd om te ontwateren ifv de landbouw. Deze functie is nu overbodig of zelfs ongewenst. Daarom werd de gracht naar de waterpartij omgeleid zodat het water kan infilteren in de bodem. Bij heel hoog water loopt het water via een schot opnieuw van de waterpartij in de beek.

Tevens werd er niet gekozen voor 1 grote waterpartij, maar voor drie kleine aaneengesloten poelen. Hierdoor is meer kronkeling mogelijk, wat opnieuw de infiltratie ten goede komt. Bovendien schept dit meer kansen voor zowel speelzones als zones waar de natuur zich kan ontwikkelen.

Foto's | 1 | Vlonderpad over de waterpartij met geïntegreerd zitelement, voldoende breed voor rolstoelgebruikers om elkaar te passeren.
| 2 | Buffervijver in de winter. Achter de waterpartij is de jonge bosaanplant te zien.

In het voorjaar van 2017 kwamen bomen, struiken en wilgenhutten erbij en werden bloemenmengsels ingezaaid..

Elke gebruiker, ongeacht zijn leeftijd, voelt zich thuis in dit buurtpark. Doordat kinderen op de flauwe oevers kunnen spelen, kunnen ze daar extra verkoeling opzoekenWater, zand, boomstammen-mikado, speelbos, klimbomen en stenen bieden voor kinderen oneindig veel avontuur.

Het vlonderpad over de poelen is rolstoel-toegankelijk. Zo kunnen ook rolstoel-gebruikers de koelte opzoeken. Bovendien staat de waterpomp met gotensysteem voor waterplezier op een verharde ondergrond. Hierdoor kunnen ook de rolstoelgebruikers genieten van het waterspel.

Ook volwassenen beleven een fijne tijd op de centrale ontmoetingsplek, verrijkt met een picknickzone, bloemenweide en speelheuvels.

Projectfiche

Type terrein: park
Oppervlakte: 5 ha
Toegepaste maatregelen: buffervijver, grachten, infiltratieveld
Ontwikkelingsfase: uitgevoerd (2012 – 2017)
Ontwerp: stadsbestuur Aalst i.s.m. Regionaal Landschap Schelde-Durme
Onderhoud: stad Aalst
Adres: Botermelkstraat, Oude Abdij-straat en Rozendreef in Aalst
Contact: stad Aalst, dienst leefmilieu – Park Ten Rozen, Rozekensbos

Foto's | 1 | De grauwe steenmassa van de terrils werd getransformeerd tot een groene landmark met een hoge biodiveristeitswaarde.

Beringen

Mijnsite

Door de steenkoolontginning begin de 20ste eeuw onderging het omliggende heidelandschap in Beringen een drastische wijziging. In 1989 kwam er echter een einde aan het steenkoolverhaal. Toch behield de kern Beringen-Mijn het best bewaarde patrimonium van alle Limburgse mijnzetels. Meerdere gebouwen werden beschermd maar ook het Park van de directeur en het Kioskplein werden geklasseerd als dorpsgezicht, belangrijk bij de reconversie van het gebied. Het voorbeeldstellend karakter van de site ligt in de combinatie van diverse gebruiken en erfgoedwaarde, met groen als bindmiddel. Cultuur en groen lopen vloeiend over in elkaar in het 'renature'-verhaal waarbij de natuurlijke begroeiing terug kansen krijgt binnen een verstedelijkte industriële context.

Men streeft naar een ecologisch systeem met een zo groot mogelijke verscheidenheid aan levensvormen. In de open ruimtes werden bloeirijke graslanden gecreëerd, verder aangevuld met duizenden bloembollen en een verdere toename van het aantal bomen. Het Beringse landschap wordt sterk gedomineerd door twee terrils. De zwarte steenkoolheuvels evolueerden naar groene pareltjes waarbij de kleine terril (16ha) als speellandschap werd ingericht en de grote terril (60ha) een omvangrijke natuurwaarde herbergt. Naast een groene invulling is een blauw netwerk cruciaal. Voldoende waterbuffering kan droogtestress voorkomen. Alle realisaties zijn dan ook volgens de principes van integraal waterbeheer uitgevoerd.

Bij verhardingen gaat de voorkeur naar waterdoorlatende of waterpasserende materialen. Zo werd de parking aan de Stationstraat aangelegd in waterdoorlatende betonklinkers. Langs het fietspad Kolenspoor werd een voetpad aangelegd in een natuurgebonden losse verharding. Bij de aanleg van de parking Kolenspoor wordt het regenwater maximaal geïnfiltreerd. Grasbetonklinkers werden toegepast en water wordt opgevangen in geperforeerde buizen voor ondergrondse infiltratie. Bij verzadiging wordt het water afgevoerd naar aangelegde wadi's en bufferbekkens langs het Kolenspoor.

De plantkeuze wordt gebaseerd op standplaatsgeschiktheid. Dit is niet altijd evident op de zanderige grond waardoor bodem-

Foto's | 2 | Groene terril met speellandschap en onderaan een bufferbekken.
| 3 | Wadi langs Kolenspoor.

Foto's | 4 | Aanplant van bomen.
| 5 | Parkings werden aangelegd met waterdoorlatende verharding, grasbetontegels en bomen.

verbetering aangewezen is. In het planten-assortiment wordt gestreefd naar variatie, diversiteit en droogteresistentie.

Omwille van de ingrijpende verandering van de zwarte steenkoolsite naar een groen landschapspark, werd de Beringse mijnsite verkozen als winnaar van de European Green City Award. Het doel van deze award is om beslissingsnemers en belanghebbenden in openbaargroen te inspireren, informeren en activeren over het belang klimaatrobuust openbaar groen.

Projectfiche

Type terrein: reconversie mijnsite
Oppervlakte: 92 ha, waarvan 76 ha terrils
Toegepaste maatregelen: waterdoorlatende en waterpasserende verharding, wadi's, bufferbekken, ondergrondse infiltratie, aanplant bomen
Ontwikkelingsfase: in uitvoering, reeds verschillende deelprojecten afgerond
Adres: Be-Mine, Koolmijnlaan 201, Beringen
Contact: Stad Beringen – Beringse mijnsite, groene parel

1

Plan | 1 | Overzichtsplan waarbij de bestaande grachtenstructuur werd behouden.

Sint-Niklaas

Clementwijk

De Clementwijk is een duurzame woonwijk met een aantrekkelijke publieke ruimte die de woonkwaliteit van de wijk en zijn omgeving optimaliseert. Het project werd ontworpen met leefkwaliteit en belevingswaarde als voornaamste prioriteiten, met het ecopolisconcept van de Nederlander Tjallingii (1992) als inspiratiebron. Het hele project beslaat een oppervlakte van 16 ha. Het aaneengesloten groengebied is 4 ha groot en is snel toegankelijk vanuit alle delen van de woonwijk. De zone is opgebouwd rond verschillende waterpartijen die geënt zijn op het oorspronkelijke grachtenstelsel. Langs deze grachten werden de bestaande knotwilgenrijen behouden of verplant vanwege hun belevings- en natuurwaarde. Reliëfstructuren, gebaseerd op bestaande bolle akkers, werden aangelegd en zorgen voor extra dynamiek in de recreatieve en ecologische mogelijkheden.

Het regenwater dat in de wijk valt, infiltreert ter plaatse of wordt afgevoerd naar het aanwezige grachtensysteem en bufferbekken. Via openingen in de verhoogde borduur ter hoogte van het park kan het regenwater vanaf de erfstraten rechtstreeks afvloeien in de wadi en vandaar in het grachtensysteem. In de leef- en speelstraatjes zijn de bestaande grachten behouden. Waar er geen gracht was, is een brede goot aangelegd voor de afvoer van regenwater. De ontwerpers hebben veel aandacht besteed aan het creëren van een sociale, meervoudig bruikbare buitenruimte, in het bijzonder voor kinderen en jongeren. De grachten hebben een hoge belevingswaarde en zorgen voor heel wat aanleiding om te spelen. Een nieuw speels groenconcept, waarin natuurontwikkeling, natuurbeleving en avontuurlijk spelen centraal staan.

De zone werd ingezaaid met 8 inheemse zadenmengsels, aangepast aan de nutriëntenrijkdom van de bodem. In de hooilanden werden inheemse vaste planten aangeplant. De hoogstammige boomgaard telt verscheidene streekeigen fruitbomen. Door het gebruik van aangepast plant- en zaaigoed, robuust meubilair en een gericht beheer werd het pesticidenverbod gemakkelijker uitvoerbaar gemaakt.

2

3

Foto's | 2 | Opbouw grachten.
| 3 | Via openingen in de verhoogde borduur kan het regenwater rechtstreeks afvloeien in de omgeving.

Tekeningen | 4 | profiel dwarspleintje
| 5 | profiel leef- en speelstraat met bestaande gracht

De realisatie van de nieuwe Clementwijk is het resultaat van een privaat-publieke samenwerking van vijf partners die expliciet gekozen hebben voor een gemengde toewijzing van de woonvelden aan de verschillende openbare en private ontwikkelaars. Naast het stadsbestuur (trekker van het project) zijn de partners: de Waasse Landmaatschappij (sociale koopwoningen), de Sint-Niklase Maatschappij voor de Huisvesting (sociale huurwoningen), de intercommunale Interwaas en Matexi (privébouwbedrijf). Cohousing-Waasland is geïnteresseerd om voor een twintigtal woningen een cohousing-project te realiseren.

4

5

Projectfiche

Type terrein: wijk, park
Oppervlakte: 16 ha, 4 ha groengebied
Toegepaste maatregelen: buffer-bekken, infiltratieveld, buffergracht, infiltratiegrachten, waterdoorlatende verharding, wadi's, bomen, open goten, ondergronds infiltratievolume
Ontwikkelingsfase: uitgevoerd (2020)
Ontwerp: Grontmij i.s.m. Fris in het landschap, Gent
Onderhoud: stad Sint-Niklaas
Adres: L. Francklaan
Contact: www.clementwijk.be, stad Sint-Niklaas - Clementwijk

Foto | 1 | Op sommige plaatsen is de bodem van de Jeker opgehoogd zodat er voldoende water in de Jeker blijft voor vismigratie, ook tijdens perioden van droogte.

Tongeren

Stroomherstel De Jeker

Vroeger stroomde de Jeker als een open rivier door het centrum van de stad. De rivier werd gebruikt als open riool en in de jaren '50 gedempt omwille van geurhinder. De waterloop werd omgeleid via het zuiden van het stadspark.

In het kader van de herinrichting van het stadspark werd beslist om samen met het park, ook de Jeker nieuw leven in te blazen. Groen-blauwe netwerken doorheen de stad bieden niet alleen bescherming tegen hittestress en wateroverlast, ze zijn ook beeld en sfeerbepalend. Sinds de openlegging van de Jeker en de heraanleg van het stadspark is de leefbaarheid en de stadsbeleving enorm gestegen.

De nieuwe oevers van de Jeker bestaan aan de stadskant uit harde keermuren. Aan de kant van het park zorgen natuurlijke oevers ervoor dat men tot aan het water kan komen. De bodem van de Jeker is opgevuld met breukstenen en op sommige plaatsen opgehoogd. Dit zorgt ervoor dat er voldoende water blijft in de Jeker tijdens droge perioden en dat vissen ook via deze nieuwe Jeker kunnen migreren.

In het park 'De Motten' werd ruimte gemaakt voor sport en spel, rust en stilte, gecombineerd met meer ruimte voor water. Zo werd er onder meer een interactief waterplein, een gloednieuw skatepark, klassieke grasperken en ligweiden aangelegd. Daarnaast kwamen er ook 3 wadi's met regelbare waterstand en werden waterdoorlatende verharding en gestabiliseerd gazon toegepast.

Onderliggend zorgde de VMM ook voor gescheiden opvang en kanalisatie van rioolwater naar zuiveringsinstallaties. De collectoren voor de afwatering van de benedenstad werden verlegd om plaats te maken voor de nieuwe Jeker. In het project werd een afkoppeling van de 9 ha verharde oppervlakte naar de rivier gerealiseerd, samen met meer opvangcapaciteit van afstromend regenwater. Ook het bestaande vismigratieknelpunt aan de Motmolen werd opgelost.

Foto's | 2 | De oevers van de Jeker bestaan uit een keermuur aan de stadskant en een zachte oever aan de kant van het park om meer contact met het water te maken.
| 3 | De Jeker voedt het waterplein.
| 4 | Het interactief waterplein.

Projectfiche

Type terrein: park en wijk
Oppervlakte: 13 ha
Toegepaste maatregelen: Stroomherstel rivier, waterplein, buffervijver, wadi's, waterdoorlatende verhardingen
Ontwikkelingsfase: uitgevoerd (2017 - 2019)
Betrokkenen: Stad Tongeren - VMM – Fluvius - Studiebureau SWECO - BAM Contractors
Adres: Stadspark De Motten
Contact: stad Tongeren – stroomherstel Jeker en vernieuwing stadspark

Foto's | 1 | De natte speelplaats met flauwe oevers, grote rivierkeien en een balanceerparcours boven het water.
| 2 | Slingerend knuppelpad over bufferbekken.

Torhout

Torwoud

De stad wenste al enige tijd een nieuwe speelboslocatie en zocht ook nog naar een zone voor waterberging om de wijk Torhout-Oost blijvend te vrijwaren van overstromingen. Beide zaken werden samengebracht in het kader van het Landinrichtingsproject Groenhove-Vrijgeweid.

De stad Torhout, provincie West-Vlaanderen en VLM werkten samen bij het ontwerp, de grondverwerving en de uitvoering. Voor de aanleg van het gecontroleerd overstromingsgebied was verwerving van extra grond noodzakelijk. Een zone langs de Gaverbeek bleek de ideale potenties te hebben: vlak langs de beek was er een relatief laag gelegen zone en een bestaand bos dat zou kunnen opgewaardeerd worden als speelbos. Bij het ontwerp werd een goede balans gezocht tussen de speelfunctie en de nood aan waterberging. In de hoofdstructuur zijn uiteindelijk vier verschillende structuren te herkennen: de onthaalzone, de natte speelplaats, het avontuurlijk speelbos en het bufferbekken.

De onthaalzone begint aan een speelse toegangspoort met een boomstammenlabyrint en een centrale ontmoetingsplek. Enkele speelheuvels met boomstammen en een klimspeeltuig bieden kinderen avontuurlijke mogelijkheden. De natte speelplaats is een poel met flauwe oevers, grote rivierkeien en een balanceerparcours boven het water. Deze poel staat in verbinding met het grote bufferbekken en draagt bij aan de totale waterberging. Het avontuurlijk speelbos is aangelegd in het bestaand bos waarin leuke spelelementen werden aangebracht. Het bufferbekken werd voorzien van een slingerend knuppelpad over het water en een graswandelpad rond de waterplas om de belevingswaarde te verhogen. Door de aanplant van Zwarte elzen zal het bufferbekken op termijn heel natuurlijk ogen met stukjes moerasbos en rietruigtes.

De bufferzone wordt gevuld vanuit de Gaverbeek door een verlaging in de beekoever en kan tijdelijk 16.000 m³ water bufferen. Op de uitlaat naar de beek is een klepstuw voorzien om de waterstand te regelen. Hierdoor zal altijd minimaal 20 cm water in het bekken aanwezig zijn om overmatige wilgenopslag te verhinderen en het beheer te beperken.

Foto's | 3 | De natte speelplaats.
| 4 - 5 | Speelbos.

Projectfiche

Type terrein: park
Oppervlakte: 4,7 ha
Toegepaste maatregelen: Buffer-bekken, infiltratiekom, poel
Ontwikkelingsfase: uitgevoerd (2018)
Ontwerp: Vlaamse Landmaatschappij Regio West (recreatieve infrastructuur en landschappelijke inkleding), Provincie West-Vlaanderen (buffer-bekken), studiebureau Jonckheere
Onderhoud: Vermeulen William (Evergem), Haezebrouck (Zedelgem)
Adres: Bosdreef x Torendreef (Groenhovebos)
Contact: Stad Torhout - Torwoud

Projectpartners

PCS of Proefcentrum voor Sierteelt is het onafhankelijk kenniscentrum voor sierteelt en groen in Vlaanderen. Bij het Proefcentrum voor Sierteelt wordt reeds vele jaren praktijkgericht onderzoek uitgevoerd naar efficiënt waterbeheer en bodemvruchtbaarheid, voornamelijk in de verschillende teeltsectoren en recent ook meer voor groentoepassingen.

Regionaal Landschap Schelde-Durme (RLSD) staat gemeentebesturen, inwoners en verenigingen bij voor vragen en advies over natuur, landschap en erfgoed. RLSD brengt hen samen rond een wervend landschapsverhaal dat inspireert en voor verbondenheid zorgt.

VELT vzw (Vereniging voor Ecologisch Leven en Tuinieren) is de vereniging voor al wie milieuvriendelijk aan de slag wil in de tuin of keuken. Al meer dan 40 jaar promoten we gezond leven op het ritme van de seizoenen, én dit met respect voor de natuur.

VVOG of Vereniging Voor Openbaar Groen is een vakorganisatie van en voor groenmedewerkers en politiek verantwoordelijken voor groenbeleid van de lokale besturen in Vlaanderen. Wij promoten het openbaar groen in al zijn vormen en streven naar meer groenbeleving. Daarvoor ondersteunen we de lokale besturen in het ontwikkelen van een breed groenbeleid: uitrollen structurele groenvisie, realiseren van groenprojecten en kwalitatief beheren van groen..

Andere projectpartners

- Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen
- Regionaal Landschap Meetjesland
- Tuinhier
- Algemeen Verbond Belgische Siertelers en groenvoorzieners.

Ze staan mee in voor het verspreiden van de verzamelde kennis naar hun specifieke netwerken van gemeenten, landbouwers, siertelers, groenvoorzieners, middenveldorganisaties en particulieren. Deze partners maken deel uit van de stuurgroep en nemen deel aan netwerkmomenten.